

ВАРТІСТЬ КУПІРУВАННЯ НАПАДУ МІГРЕНІ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРЕПАРАТІВ РИЗАТРИПТАНУ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Ярина Гриньків¹, Тетяна Бойко²

¹- Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

²- Волинський національний університет імені Лесі Українки

Вступ

Мігрень — поширене неврологічне захворювання, що суттєво знижує якість життя та працездатність пацієнтів.Abortивна терапія [1, 2] залишається ключовою стратегією купірування нападів. Триптани є препаратами першої лінії завдяки високій ефективності, проте їх застосування вимагає дотримання чітких схем прийому для максимізації клінічного ефекту та мінімізації побічних реакцій [2]. Поява гепатів розширила терапевтичні можливості, надавши альтернативу для пацієнтів із непереносимістю або резистентністю до триптанів. При персоналізованому підборі abortивної терапії необхідно враховувати як клінічну ефективність, так і економічний аспект: триптани залишаються значно доступнішими за нові препарати.

Мета дослідження. Обґрунтування оптимального вибору препаратів ризатриптану для abortивної терапії мігрени в Україні шляхом проведення комплексного маркетингового та фармакоеконічного аналізу в умовах динамічних змін фармацевтичного ринку (2024–2025 рр.). Дослідження спрямоване на визначення найбільш економічно доступних терапевтичних альтернатив з урахуванням регіональної варіативності цін, що є важливим в умовах відсутності повної реімбурсації даної групи препаратів.

Для досягнення зазначеної мети поставлено такі завдання:

- провести системний моніторинг та аналіз асортиментної політики лікарських засобів ризатриптану, зареєстрованих в Україні, із визначенням динаміки реєстрації торговельних найменувань, лікарських форм, дозувань, варіантів фасування та географічної структури виробників за період 2024–2025 рр.
- дослідити ціни на препарати ризатриптану в аптечних мережах великих обласних центрів України (Дніпро, Київ, Луцьк, Львів, Одеса, Харків) із застосуванням методів описової статистики та порівняльного аналізу.
- верифікувати рекомендовані схеми дозування на основі офіційно затверджених інструкцій для медичного застосування з метою коректного фармакоеконічного моделювання вартості купірування одного нападу мігрени.
- провести аналіз мінімізації витрат, розрахувавши інтегральний показник «вартість купірування одного нападу мігрени» для кожного торговельного найменування з урахуванням дозування, кратності прийому та фасування.
- ранжувати наявні терапевтичні альтернативи за критерієм економічної вигідності для пацієнта та сформулювати практичні рекомендації щодо вибору оптимального лікарського засобу ризатриптану в умовах реальної клінічної практики.

Матеріали та методи

Дослідження мало спостережний, ретроспективно-проспективний характер з елементами маркетингового аналізу фармацевтичного ринку.

Об'єктами дослідження були:

- Державний реєстр лікарських засобів України (ДРЛЗ): дані моніторингу станом на грудень 2024 року та грудень 2025 року для аналізу динаміки реєстрації торговельних найменувань, лікарських форм, дозувань та країни-виробника.
- Веб-ресурси моніторингу цін: відкриті дані аптечних мереж та агрегаторів (зокрема, <https://tabletki.ua>) для визначення роздрібних цін на ЛЗ ризатриптану.
- Нормативно-правова документація: офіційно затверджені інструкції для медичного застосування лікарських засобів, отримані з бази даних ДРЛЗ, для верифікації рекомендованих схем дозування.
- Клінічні настанови та наукова література: міжнародні рекомендації щодо лікування мігрени, систематичні огляди та метааналізи ефективності триптанів.

Для досягнення мети роботи застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів:

- Вебметричний метод: використано для пошуку, відбору та систематизації інформації з електронних джерел (ДРЛЗ, аптечні агрегатори), що зумовлено високою цифровізацією фармацевтичного ринку України.
- Контент-аналіз: застосовано для верифікації рекомендованих схем дозування на основі офіційних інструкцій, що забезпечило коректність фармакоеконічного моделювання.
- Порівняльний аналіз та індексний метод: використано для зіставлення асортиментної політики виробників та оцінки динаміки реєстрації ЛЗ у часі (зростання кількості позицій).
- Фармакоеконічний аналіз мінімізації витрат: обрано як основний метод оцінки економічної доцільності, оскільки клінічна еквівалентність препаратів однієї діючої речовини (ризатриптан) вважається доведеною, що дозволяє порівнювати виключно вартість терапії.
- Методи описової та варіаційної статистики: застосовано для опрацювання цінових даних у шести обласних центрах (Дніпро, Київ, Луцьк, Львів, Одеса, Харків). Для кожної досліджуваної позиції в межах кожного міста розраховано міри центральної тенденції (середнє арифметичне ціни) та міри варіації (мінімальне, максимальне

значення, розмах варіації). Порівняння економічної вигідності проводилося шляхом розрахунку різниці вартості купірування одного нападу мігрени між препаратами, дозуваннями, варіантами фасування та географічними регіонами. Такий підхід дозволив узагальнити великий масив емпіричних даних, кількісно оцінити ступінь цінової нестабільності ринку, що має важливе значення для формування практичних рекомендацій щодо вибору оптимальної терапевтичної альтернативи. Для розрахунку вартості купірування 1 нападу мігрени використовували формули, які наведено в Таблиці 1.

Таблиця 1. Формули для розрахунку вартості прийому ризатриптану одноразово для купірування приступу мігрени (залежно від дозування).

5 мг ризатриптану у лікарській формі	10 мг ризатриптану у лікарській формі
$ВКП_{(1)}=x/n*2$, де	$ВКП_{(2)}=x/n$, де
ВКП – вартість купірування приступу мігрени (одного) x – середня вартість 1 упаковки ризатриптану конкретного виробника; n – кількість таблеток ризатриптану в заводській упаковці; 2 – кількість дозувань ЛФ, щоб досягти рекомендованої в інструкціях дози.	ВКП – вартість купірування приступу мігрени (одного) x – середня вартість 1 упаковки ризатриптану конкретного виробника; n – кількість таблеток ризатриптану в заводській упаковці;

Результати та обговорення. Виділяють 2 основних підходи до абортивного лікування мігрени - стратифікований та поетапний підхід. В умовах спеціалізованої допомоги доцільніше застосовувати стратифікований підхід, при якому вибір терапії залежить від тяжкості нападу та індивідуальних потреб і особливостей пацієнта. На сьогодні порівняння між препаратами для абортивного лікування мігрени значною мірою базується на систематичних оглядах та мережних метааналізах. Триптани залишаються найефективнішими ліками для зняття та полегшення нападів мігрени. Водночас гепанти стають новою можливістю для пацієнтів, які не реагують на триптани або погано толерують їх побічні ефекти. При персоналізованому підході до вибору абортивної терапії також слід враховувати значно нижчу ціну триптанів порівняно з новими препаратами [2].

За час існування на світовому фармацевтичному ринку триптанів різних виробників та лікарських форм проводяться систематичні дослідження, які мають на меті порівняти їх ефективність, безпеку як між собою, так і, наприклад з нестероїдними протизапальними засобами, ерготамінвмісними препаратами, гепанатами тощо.

Наприклад, у порівняльних дослідженнях було виявлено, що елетриптан був найефективнішим препаратом для зняття болю через 2 години, за ним ішли ризатриптан, суматриптан та золмітриптан [3-6]. Деякі триптани (ризатриптан, суматриптан та золмітриптан) також були пов'язані з вищим ризиком будь-яких побічних ефектів порівняно з антагоністами CGRP [4].

Найнижча схвалена доза ризатриптану становить 5 мг. Це було досліджено в трьох рандомізованих контрольованих дослідженнях за участю 752 пацієнтів. Результати показують, що ризатриптан у дозі 5 мг є ефективнішим, ніж наратриптан 2,5 мг, алмотриптан 12,5 мг та суматриптан 50 мг, які раніше були доступні для самолікування в Німеччині. Не було виявлено суттєвої різниці в частоті побічних ефектів при застосуванні ризатриптану 5 мг порівняно з плацебо. Ризатриптан 5 мг не має вищого потенціалу побічних ефектів, ніж суматриптан 50 мг, який вже звільнений від вимоги рецептурного відпуску. Наведені причини показують, що ризатриптан у дозі 5 мг для лікування гострих нападів мігрени відповідає вимогам для переходу з рецептурного до аптечного статусу щонайменше так само добре, як суматриптан 50 мг, наратриптан 2,5 мг та алмотриптан 12,5 мг [7].

Ризатриптан 5 мг та 10 мг ефективно полегшує симптоми мігрени, а доза 10 мг забезпечує швидше знеболення, ніж суматриптан 50 мг, наратриптан 2,5 мг, ерготамін/кофеїн 2 мг/200 мг та, можливо, золмітриптан 2,5 мг, демонструючи при цьому подібну переносимість. Наявні дані аналізу витрат і корисності свідчать про те, що ризатриптан є економічно ефективнішим, ніж ерготамін/кофеїн, прості анальгетики, наратриптан, золмітриптан та суматриптан. Економічна цінність ризатриптану залежить від можливостей платника, оскільки найбільшої економії можна очікувати з позиції зменшення втрати продуктивності праці, пов'язаної з мігреною, порівняно з менш ефективними методами лікування. Для платників медичного обслуговування, висока вартість придбання, здається, принаймні частково компенсується зменшенням використання ресурсів охорони здоров'я, пов'язаних з мігреною, порівняно зі звичайним лікуванням. Порівняльна економічна ефективність нових триптанів потребує подальшого з'ясування за допомогою комплексних прямих порівнянь [7].

Наступним етапом дослідження стало проведення маркетингового аналізу вітчизняного фармацевтичного ринку з метою оцінки наявності лікарських засобів (ЛЗ) на основі ризатриптану. Проаналізовано асортиментні характеристики: наявність торгових назв, лікарські форми, дозування, первинне пакування та країни-виробники. Динаміку реєстрації та наявності ЛЗ у грудні 2024 та грудні 2025 року за даними ДРЛЗ [8] представлено в таблиці 2. Станом на грудень 2024 року в Україні було зареєстровано 5 торговельних позицій ризатриптану [8], які представлені трьома торговими назвами та двома країнами-виробниками.

Таблиця 2. Наявність на фармацевтичному ринку України препаратів ризатриптану у грудні 2024 р. та грудні 2025 р.

Торгова назва	Лікарська форма	Дозування	Фасування	Виробник	Країна	Наяв-ність, рік	
						2024	2025
РІЗАМІГРЕН	таблетки	5 мг	1 або 3 таблетки	ТЗОВ "Фармацевтична компанія "Здоров'я"	Україна	+	+
		10 мг				+	+
РИЗАТРИПТАН-ФАРМАТЕН	таблетки, що диспергуються в ротовій порожнині	5 мг	2 або 3 таблетки	Фарматен С.А./Фарматен Інтернешнл С.А.	Греція	+	+
		10 мг				+	+
РІЗОПТАН®	таблетки	10 мг	3 або 10 таблеток	ТОВ "Фарма Старт"	Україна	+	+
РІТРАЗА 5	таблетки	5 мг	3 таблетки	Маклеодс Фармасьютикалс Лімітед	Індія		+
РІТРАЗА 10		10 мг					+

Українські виробники (ТОВ Фармацевтична компанія "Здоров'я" та ТОВ "Фарма Старт") представлені трьома позиціями, а грецька компанія Фарматен С.А./Фарматен Інтернешнл С.А. – двома позиціями з різними дозуваннями. Слід зазначити, що для українських виробників характерним є абсолютне переважання таблеткової форми ризатриптану, тоді як грецький виробник представлений унікальною лікарською формою – таблетками, що диспергуються в ротовій порожнині, що забезпечує швидше настання терапевтичного ефекту при нападах мігрені.

Аналіз даних за грудень 2025 року [8] вказує на зростання кількості зареєстрованих торговельних позицій до 7 одиниць, що свідчить про розширення асортименту на 40%. Дане зростання забезпечене надходженням нової торговельної назви – РІТРАЗА (5 мг та 10 мг), яка виробляється індійською фармацевтичною компанією Маклеодс Фармасьютикалс Лімітед.

Доречно відзначити географічну диверсифікацію джерел постачання ризатриптану: якщо у 2024 році ринок був представлений виключно українськими (60%) та грецькими (40%) виробниками, то у 2025 році до них додався індійський виробник, частка якого склала 28,6% від загальної кількості зареєстрованих позицій. Всі торговельні позиції, зареєстровані у 2024 році, збереглися без змін, що вказує на стабільність фармацевтичного ринку та відсутність витіснення існуючих виробників новими учасниками. Характерною особливістю індійського виробника є стандартизація упаковки – всі позиції представлені упаковками по 3 таблетки, що відрізняється від інших виробників, які пропонують декілька варіантів кількості доз у вторинній упаковці.

Протягом 2024-2025 років в Україні спостерігається позитивна динаміка у розширенні асортименту ЛЗ, що містять ризатриптан: кількість зареєстрованих торговельних позицій зросла з 5 до 7 (на 40%). Структура дозувань залишилася стабільною (5 мг та 10 мг), однак спостерігається диверсифікація форм випуску та варіантів упаковки, що може забезпечити індивідуальний підхід до лікування пацієнтів з різними потребами.

Проаналізувавши літературні джерела [9-11], встановлено, що ціни на ЛЗ падають зі збільшенням кількості конкурентів. Ціни знижуються на 20% на ринках з приблизно трьома конкурентами (очікуване співвідношення цін поточного рівня генериків до середніх цін на бренди до появи генериків становить 80%). Ціни продовжують знижуватися на 80% відносно ціни до появи генериків на ринках з десятьма або більше конкурентами (очікуване співвідношення цін становить близько 30% через 2 роки після виходу на ринок, знижуючись до 20% через 3 роки після виходу на ринок). Сприяння виходу генеричних препаратів на ринок та підтримка ефективної конкуренції постачальників є ефективними методами стримування цін на ліки [9].

Отже, збільшення конкуренції та різноманіття лікарських форм ризатриптану створює передумови для зниження цін на препарати та забезпечення індивідуального підходу до терапії мігрені.

На наступному етапі ми проаналізували інструкції для медичного застосування (інструкції) лікарських засобів усіх виробників у всіх дозуваннях, щоб знати, яка оптимальна доза повинна прийматися пацієнтом для купірування приступу мігрені. При аналізі інструкцій ми звертали увагу лише на рекомендовану дозу для купірування, без врахування стилістичних та синтаксичних формулювань. Протипокази, особливості застосування тощо можуть бути предметом для подальших досліджень. В Україні Ризатриптан належить до лікарських засобів, який відпускається за рецептом лікаря та не дозволений до рекламування [8].

Доступ до всіх інструкцій отримали на сайті ДРЛЗ [8]. Отже, рекомендована доза дорослим становить 10 мг; наступну дозу можна прийняти не раніше ніж через 2 години; протягом 24-годинного періоду можна прийняти не більше двох доз.

Обидві дози ризатриптану загалом добре переносяться. Доза 10 мг є ефективнішою, ніж доза 5 мг. Через 2 години після прийому до 77% пацієнтів, які приймали ризатриптан 10 мг, відчували полегшення болю порівняно з 37% тих, хто приймав плацебо, до 44% повністю позбулися болю порівняно з 7% тих, хто приймав плацебо, і до 77% не відчували нудоти порівняно з 58% тих, хто приймав плацебо [12, 13].

Для аналізу вартості терапії одноразово (наступний прийом не обов'язковий для усіх пацієнтів), враховуючи інформацію з офіційно затверджених інструкцій ризатриптану, обрано дозування по 10 мг. Вибір міст, де розташовані аптеки дозволяє отримати репрезентативну картину ціноутворення по великих обласних центрах України - Дніпро, Київ, Луцьк, Львів, Одеса, Харків ціни взяті з сайту tabletki.ua станом на січень 2026 року [14].

Таблиця 3. Ціни на лікарські засоби ризатриптану у містах України (січень 2026 р.)

Назва ЛЗ		Мінімальна та максимальна ціна					
		Дніпро	Київ	Луцьк	Львів	Одеса	Харків
РІЗАМІГРЕН 5 мг №3		88,20-97,60	85,14-110,23	91,08-96,60	85,00-96,00	83,70-99,90	86,00-97,10
	Кількість аптек	15	27	39	244	63	9
РІЗАМІГРЕН 10 мг №3		158,60-179,30	147,50-190,00	148,24-175,70	154,23-181,00	155,71-183,10	158,76-177,90
	Кількість аптек	27	35	70	269	321	6
РІЗОПТАН® 10 мг № 3		190,74-257,50	201,99-270,00	211,90-256,61	215,70-254,50	204,30-276,65	222,45-257,50
	Кількість аптек	151	403	82	279	213	102
РІЗОПТАН® 10 мг № 6		377,20-412,78	318,46-412,23	359,32-411,95	346,79-412,73	336,60-412,33	334,00-412,22
	Кількість аптек	29	59	16	79	30	16
РІЗОПТАН® 10 мг № 9		537,00-665,00	552,24-664,65	550,50-663,00	534,06-665,40	522,50-664,50	537,00-664,50
	Кількість аптек	103	169	70	225	122	103

Аналіз доступності та вартості ризатриптану у шести обласних центрах України виявив суттєві відмінності як у цінових діапазонах, так і у щільності аптечної мережі. Найбільша кількість точок реалізації зафіксована для РІЗОПТАН® 10 мг №3 у Києві (n=403) та Львові (n=279), тоді як у Харкові окремі позиції представлені лише у 6–9 аптеках, що обмежує репрезентативність даних для цього міста. Для РІЗАМІГРЕН 5 мг №3 лідером за охопленням є Львів (n=244), а найменша вибірка — у Харкові (n=9). Така диспропорція у кількості спостережень (від 6 до 403 аптек) потребує обережної інтерпретації міжрегіональних порівнянь, оскільки цінові показники у містах із малою кількістю точок продажу можуть відображати локальні, а не системні ринкові тенденції.

Ціновий аналіз демонструє, що середня вартість препаратів корелює з розміром вибірки: у містах із більшою кількістю аптек (Львів, Одеса, Київ) спостерігається ширший діапазон цін, що свідчить про наявність різних цінових сегментів ринку. Зокрема, для РІЗАМІГРЕН 5 мг №3 у Києві зафіксовано найбільший розкид цін (85,14–110,23 грн) при середньому значенні 97,69 грн, тоді як у Луцьку ціни стабільніші (91,08–96,60 грн). Найнижчі середні ціни для більшості досліджуваних позицій зареєстровано у Львові та Одесі, що може бути пов'язано з високою конкуренцією серед аптечних закладів у цих регіонах. При цьому РІЗОПТАН® у більших упаковках (№6, №9) демонструє меншу регіональну варіабельність середніх цін (коефіцієнт варіації <10%), що вказує на уніфікацію цінової політики для препаратів тривалого курсу.

Отримані дані підкреслюють важливість врахування як цінових показників, так і доступності препаратів при оцінці регіональних особливостей фармацевтичного забезпечення пацієнтів із мігренню.

Проаналізувавши ціни встановлено, що для пацієнта економічно найвигіднішим є РІЗАМІГРЕН 10 мг №3, ВКП коливається приблизно 53,99–56,50 грн залежно від міста. Це дешевше, ніж РІЗАМІГРЕН 5 мг №3 і значно дешевше за всі фасування РІЗОПТАН. РІЗАМІГРЕН (особливо дозування 10 мг) стабільно дешевший за РІЗОПТАН у всіх містах. Найдорожчий препарат для терапії: РІЗОПТАН® (особливо у фасуванні №3 та №9).

Середня вартість прийому РІЗОПТАНу приблизно на 20–25 грн вища, ніж РІЗАМІГРЕНу.

Ціни на РІЗАМІГРЕН 10 мг дуже стабільні по всіх містах (різниця між найдорожчою та найдешевшою ціною ~2,5 грн). Це свідчить про чітку цінову політику виробника або дистриб'ютора.

Порівняння препаратів за оптимальністю:

- ✓ РІЗАМІГРЕН 10 мг №3 — найдешевший варіант у всіх містах (ВКП від 53,99 до 56,50 грн).
- ✓ РІЗАМІГРЕН 5 мг №3 — другий за вигідністю (ВКП від 60,33 до 65,12 грн). Приймати його менш економічно вигідно, оскільки треба застосовувати дві таблетки.
- ✓ РІЗОПТАН® 10 мг №6 — третє місце (ВКП від 60,89 до 65,83 грн). Цікаво, що упаковка №6 іноді вигідніша за РІЗОПТАН №3, але все одно дорожча за РІЗАМІГРЕН.
- ✓ РІЗОПТАН® 10 мг №9 та №3 — найдорожчі варіанти (ВКП від 65,94 до 80,16 грн).

Мінімальна вартість лікування одного нападу (найдешевше) – у місті Луцьку препаратом РІЗАМІГРЕН 10 мг №3 (ціна: 53,99 грн.), а максимальна вартість (найдорожче) – у місті Одеса препаратом РІЗОПТАН® 10 мг №3 (ціна: 80,16 грн.). Різниця між найдешевшим і найдорожчим варіантом становить майже 26,17 грн (або ~48% переплати) за один прийом.

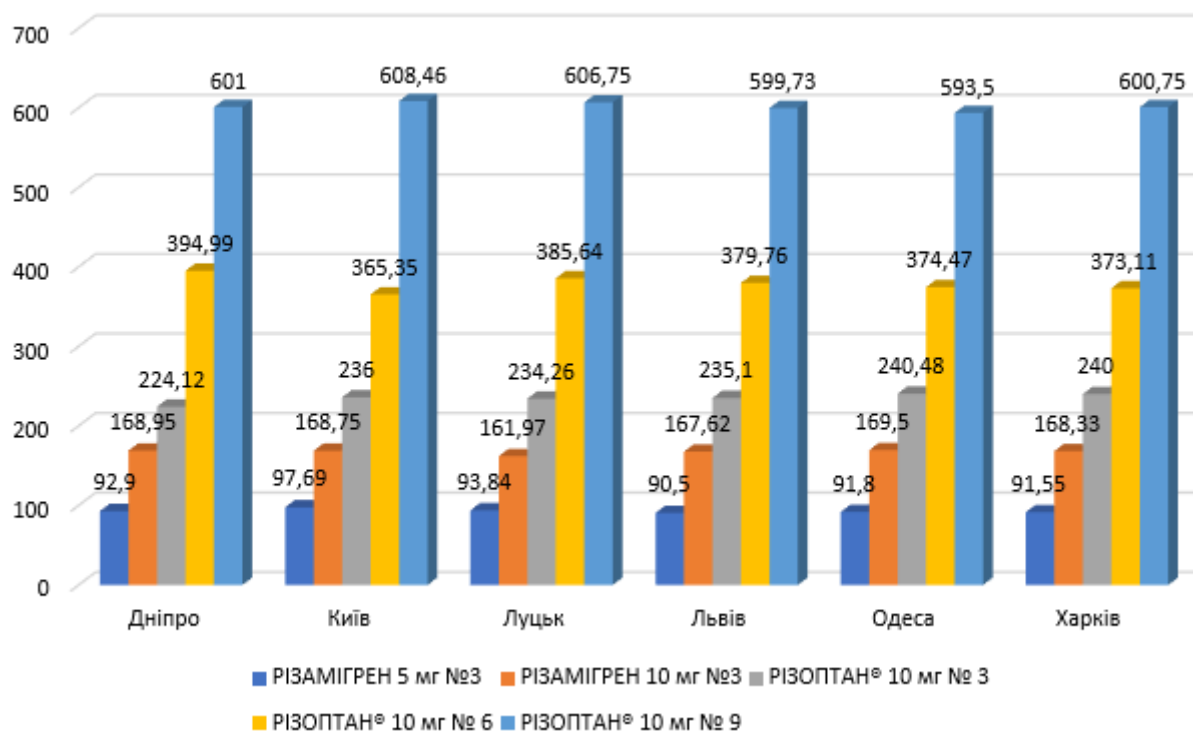

Рисунок 1. Середня ціна лікарських засобів ризатриптану у містах України (січень 2026 р.)

Вартість купування одного нападу — це важливий фармакоеконімічний показник як для пацієнта, так і для системи охорони здоров'я. Розрахунок ВКП проводився за формулами, які наведені в таблиці 1 у розділі «матеріали та методи дослідження».

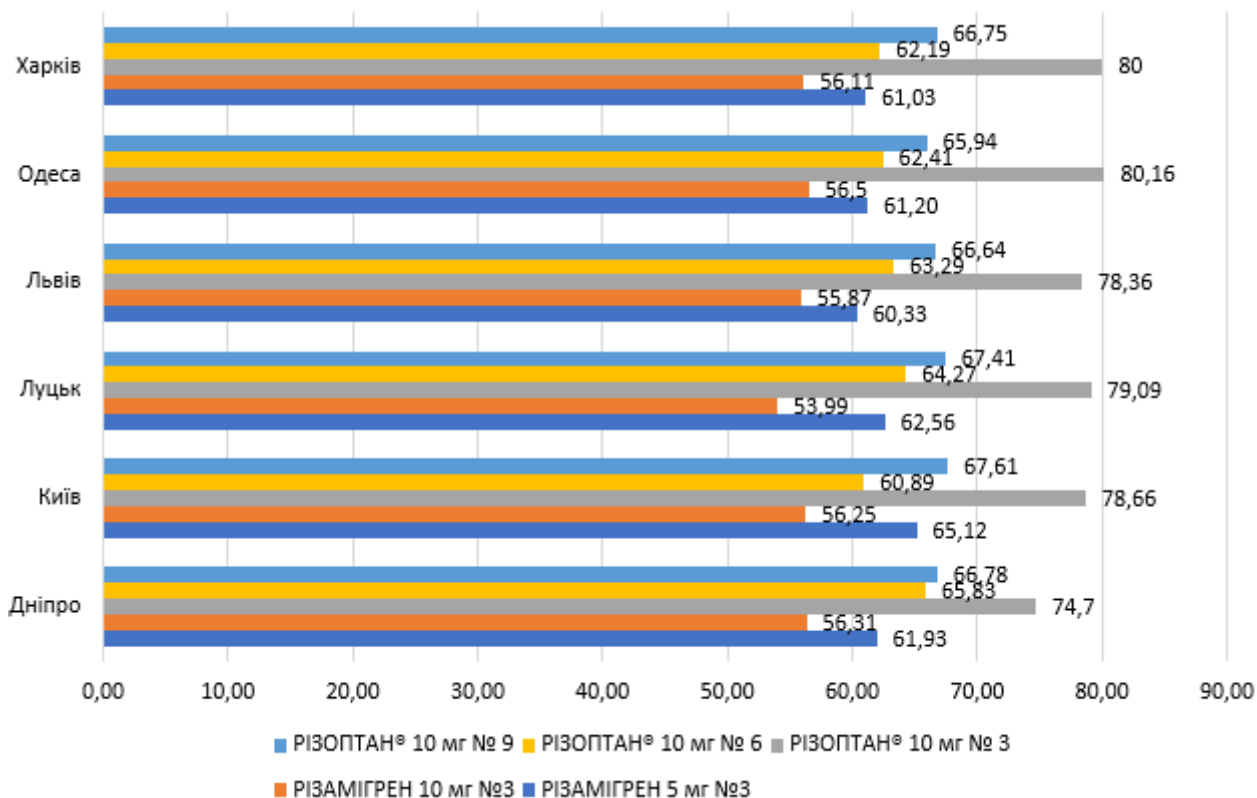

Рисунок 2. Вартість купування нападу мігрені препаратами ризатриптану, 10 мг (січень 2026р.)

Купувати упаковку 10 мг завжди вигідніше для одноразового прийому, ніж 5 мг (навіть якщо ціна упаковки 10 мг вища). На приклад (Львів): РІЗАМІГРЕН 5 мг коштує 60,33 грн за прийом (потрібно 2 табл.), а РІЗАМІГРЕН 10 мг — лише 55,87 грн (1 табл.). Різниця ~4,5 грн купування одного мігренозного нападу.

Для РІЗОПТАНу 10 мг найневигіднішою є упаковка №3 (ВКП ~74-80 грн). Упаковки більшого фасування (№6 та №9) значно вигідніші (ВКП знижується до ~62-67 грн). Це означає, що якщо пацієнт планує лікування наперед, йому вигідніше купувати РІЗОПТАН у більших фасуваннях, щоб знизити вартість одного прийому майже на 20%.

За даними моніторингу державної програми реімбурсації «Доступні ліки» станом на вересень 2025 року, серед лікарських засобів групи триптанів відшкодуванню підлягає лише суматриптан [15]. Разом із тим, враховуючи систематичне оновлення та розширення переліку препаратів, що підпадають під дію програми, а також наявність на фармацевтичному ринку України економічно доступних генеричних позицій ризатриптану, існують передумови для його потенційного включення до програми державного відшкодування у найближчому майбутньому.

Висновки

1. Протягом 2024–2025 років кількість зареєстрованих торговельних позицій ризатриптану в Україні зросла на 40% (з 5 до 7 одиниць), що свідчить про позитивну динаміку насичення ринку.
2. Ринок еволюціонував від співпраці лише з українськими (60%) та грецькими (40%) виробниками у 2024 році до залучення індійського виробника (ТОВ «Маклеодс Фармасьютикалс Лімітед») у 2025 році, частка якого склала 28,6% від загальної кількості позицій.
3. Дозування ризатриптану 10 мг є більш вигідним для одноразового прийому порівняно з 5 мг, оскільки для досягнення терапевтичного ефекту 5 мг потребує прийому двох таблеток, що збільшує вартість купівлі доступу майже на 4,5 грн.
4. Найбільш економічно вигідним препаратом для пацієнтів є «РІЗАМІГРЕН 10 мг №3» виробництва ТзОВ «Фармацевтична компанія "Здоров'я"», де ВКП коливається в межах 53,99–56,50 грн залежно від міста.
5. Існує значна варіативність вартості лікування залежно від географічного розташування: мінімальна ціна зафіксована у Луцьку (53,99 грн), а максимальна — в Одесі за препарат «РІЗОПТАН® 10 мг №3» (80,16 грн), що становить переплату близько 48%. Для препарату «РІЗОПТАН®» збільшення кількості таблеток в упаковці (з №3 до №6 та №9) знижує вартість одного прийому майже на 20%, проте навіть у великих фасуваннях він залишається дорожчим за «РІЗАМІГРЕН».
6. Станом на вересень 2025 року ризатриптан відсутній у програмі «Доступні ліки» (наявний лише суматриптан), однак зростання конкуренції та наявність вітчизняних виробників створюють передумови для його можливого включення до програми в майбутньому.

Перспективи подальших наукових досліджень. Поглиблений фармакоекономічний аналіз, оцінка клінічної ефективності ризатриптану та вивчення регуляторних аспектів ринку лікарських засобів для терапії мігрені. Доцільним є також моніторинг цінової динаміки та доступності препаратів, аналіз впливу нових учасників ринку на конкурентне середовище, а також порівняльна оцінка різних триптанів.

Фінансування. Здійснено за рахунок авторів.

Конфлікт інтересів – відсутній

Cost of migraine attack control: comparative characteristics of rizatriptan preparations on the pharmaceutical market of Ukraine

Yaryna Hrynkiv, Tetiana Boiko

The **aim** of the study was to conduct a marketing and pharmacoeconomic study of rizatriptan drugs circulation in Ukraine for abortive migraine therapy, analyzing availability and treatment cost. **Materials and Methods.** The study was observational, retrospective-prospective. Objects included data from the State Register of Medicines of Ukraine (December 2024–2025), pharmacy network data, and official instructions. Webometric method, comparative analysis, and pharmacoeconomic cost minimization analysis were applied. The cost of migraine attack control (VCP) was calculated considering dosage, frequency, and packaging in six regional centers: Dnipro, Kyiv, Lutsk, Lviv, Odesa, Kharkiv. **Results.** Positive market dynamics were established: registered trade positions increased by 40% (from 5 to 7). Manufacturer geography expanded due to the Indian company "MacLeods" (28.6% share). The 10 mg dosage is more cost-effective than 5 mg, as the latter requires two tablets, increasing cost by 4.5 UAH. The most beneficial drug is "RIZAMIGREN 10 mg No. 3" by LLC "Pharmaceutical Company Health" (VCP 53.99–56.50 UAH). The most expensive is "RIZOPTAN® 10 mg No. 3" (up to 80.16 UAH). Treatment cost varies by location: minimum in Lutsk, maximum in Odesa. Larger packaging reduces single dose cost by almost 20%. **Conclusions.** The rizatriptan market in Ukraine is evolving, attracting new manufacturers. For patients, the optimal choice is "RIZAMIGREN 10 mg No. 3". There is significant cost variability between regions and trade names, amounting to overpayment up to 48%. As of 2025, rizatriptan is absent from the reimbursement program, but growing competition and domestic manufacturers create prerequisites for its possible inclusion in the "Affordable Medicines" program soon.

Keywords: migraine, rizatriptan, pharmacotherapy, cost of treatment, pharmacoeconomic analysis

References

1. Seladi-Schulman J, D Vassar-Sellers A. healthline [Інтернет]. What to Know About Abortive Migraine Medications; 25 черв. 2021. <https://www.healthline.com/health/migraine/abortive-migraine-medications>
2. Bozhenko, M. The role of triptans in modern approaches to the treatment of acute migraine. *INJ*. 2025 .; 21(6):443-9. <https://inj-journal.com/index.php/journal/article/view/1211>
3. Lipanovic D. Triptans should be considered as preferred first-line treatment for acute migraine, research concludes. *The Pharmaceutical Journal, PJ*, September 2024, Vol 313, No 7989;313(7989)::DOI:10.1211/PJ.2024.1.331394
4. Cameron C, Kelly S, Hsieh SC, Murphy M, Chen L, Kotb A, Peterson J, Coyle D, Skidmore B, Gomes T, Clifford T, Wells G. Triptans in the Acute Treatment of Migraine: A Systematic Review and Network Meta-Analysis. *Headache*. 2015 Jul-Aug;55 Suppl 4:221-35. doi: 10.1111/head.12601.
5. Karlsson WK, Ostinelli EG, Zhuang ZA, Kokoti L, Christensen RH, Al-Khazali HM, Deligianni CI, Tomlinson A, Ashina H, Ruiz de la Torre E, Diener HC, Cipriani A, Ashina M. Comparative effects of drug interventions for the acute management of migraine episodes in adults: systematic review and network meta-analysis. *BMJ*. 2024 Sep 18;386:e080107. doi: 10.1136/bmj-2024-080107.
6. Johnson K, Barclay L. Medscape. Are Newer Migraine Medications More Effective Than Triptans?; 02/04/2022. <https://www.medscape.org/viewarticle/967536>
7. Göbel CH, Heinze A, Cirkel A, Göbel H. Rizatriptan as an Over-the-Counter Triptan in the Treatment of Migraine Attacks. *Pain Ther*. 2024 Aug;13(4):813-827. doi: 10.1007/s40122-024-00625-2.
8. Rizatriptan. State Expert Center of the Ministry of Health of Ukraine [Online]. State Register of Medicines of Ukraine ; <http://www.drlz.com.ua/ibp/ddsite.nsf/all/shlist?opendocument&title=rizatr>
9. Nguyen NX, Sheingold SH, Tarazi W, Bosworth A. Effect of Competition on Generic Drug Prices. *Appl Health Econ Health Policy*. 2022 Mar;20(2):243-253. doi: 10.1007/s40258-021-00705-w.
10. Lichtenberg FR. Are drug prices subject to creative destruction? Evidence from the US, 1997-2017. *Health Econ*. 2021 Aug;30(8):1910-1932. doi: 10.1002/hec.4283.
11. Zhang JX. Decreasing utilization and increasing prices of brand-name oral contraceptive pills: Implications to societal costs and market competition. *PLoS One*. 2020 Jun 11;15(6):e0234463. doi: 10.1371/journal.pone.0234463.
12. McCormack PL, Foster RH. Rizatriptan: a pharmaco-economic review of its use in the acute treatment of migraine. *Pharmacoeconomics*. 2005;23(12):1283-98. doi: 10.2165/00019053-200523120-00011.
13. Dahlof CG, Rapoport AM, Sheftell FD, Lines CR. Rizatriptan in the treatment of migraine. *Clin Ther*. 1999 Nov;21(11):1823-36; discussion 1821. doi: 10.1016/S0149-2918(00)86731-4.
14. <https://tabletki.ua/uk/substance/6173/>.
15. Ministry of Health of Ukraine, “Affordable Medicines”: Complete List as of September 10, 2025; September 17, 2025. https://moz.gov.ua/storage/uploads/13fdbc1b-0764-4a50-80a3-5c992df56c03/Dostupni_liky_17.09.25.pdf